

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ
ІНСТИТУТУ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-
ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
на 2017-2023 роки**

«ЗАТВЕРЖДУЮ»

Директор Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
акад. НАНУ Буркинський Б.В.

**КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ
ІНСТИТУТУ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-
ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
на 2017-2023 роки**

Схвалено Вченою
Радою Інституту
(протокол №7 від 24.07.2017 р.)

ЗМІСТ

Вступ

I. Основні результати діяльності Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України у період 2012-2016 роках та I півріччі 2017 року.

II. Стратегічні напрями розвитку Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

1. Перспективні напрями та тематика наукових досліджень.
2. Ефективність наукових досліджень.
3. Міжнародне наукове співробітництво.
4. Кадровий потенціал та структура Інституту
5. Реалізація статусу Інституту як державної наукової установи.
6. Взаємодія з вищими навчальними закладами та установами МОН України.
7. Видавнича діяльність.
8. Матеріально-технічне, фінансове та інформаційне забезпечення наукових досліджень.

ВСТУП

Концепція розвитку Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України визначає стратегічні напрями розвитку академічної установи на середньострокову перспективу. Реалізація Концепції сприятиме зростанню ролі Інституту як провідного наукового центру розвитку економічної науки на національному та міжнародному рівнях, збільшенню внеску академічної установи у забезпечення ефективного еколого-орієнтованого, соціально-економічного розвитку держави та її регіонів шляхом:

- підвищення ефективності фундаментальних і прикладних досліджень, розвитку системи їх оцінки та моніторингу здійснення;
- активізації досліджень і розробок, спрямованих на наукове забезпечення вирішення актуальних питань розвитку локальних і глобальних економічних систем та впровадження результатів досліджень в діяльність органів державного управління та господарську практику;
- раціонального використання бюджетних коштів, що спрямовуються на фінансування наукової діяльності, диверсифікації джерел фінансування досліджень, подальшого зростання частки науково-дослідних робіт на конкурсних і програмно-цільових засадах;
- розширення науково-експертної діяльності, налагодження тісної взаємодії з органами влади, суб'єктами господарювання та громадським сектором, висвітлення та популяризації результатів фундаментальних і прикладних досліджень Інституту у засобах масової інформації;
- покращення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення здійснення досліджень;
- зміцнення кадрового потенціалу установи, залучення до наукової діяльності талановитої молоді;
- розвитку освітньої діяльності, розширення участі в підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації;
- подальшої інтеграції у міжнародне наукове співтовариство.

Загальні дані про установу, її структуру та основні статутні завдання

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України створено згідно постанов Президії Академії наук УРСР №127 від 8.05.91 р. та №270 від 7.10.1991 р. на базі Одеського відділення Інституту економіки АН Української РСР (заснованого Постановою Президії АН УРСР №168 від 26.05.1970 р.). Інститут входить до складу Відділення економіки НАН України.

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (надалі – Інститут) є державною бюджетною неприбутковою науковою установою з правами юридичної особи, що здійснює наукову діяльність з розробки фундаментальних і прикладних досліджень. Інститут перебуває у віданні Національної академії наук України (надалі – НАН України) та входить до складу Відділення економіки Національної академії наук України. Інститут діє з метою проведення наукових досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у соціально-економічній та економіко-екологічній сфері регіонального розвитку та системі управління ним, доведення наукових і науково-технічних завдань до стадії практичного використання, підготовки висококваліфікованих наукових кадрів, задоволення соціальних, економічних і культурних потреб та інноваційного розвитку країни.

Основними статутними завданнями Інституту є:

- Проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень з соціально-економічних, гуманітарних та екологічних проблем регіонального розвитку, розвитку суб'єктів господарювання на ринках товарів та послуг, формування та реалізації регіональної політики, одержання нових наукових знань та їх використання для практичних цілей.
- Проведення науково-технічних розробок, що базуються на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, з метою доведення таких знань до стадії практичного використання.
- Надання науково-технічних та консультативних послуг.
- Проведення наукової і науково-технічної експертизи стратегічних документів, господарських проектів тощо.
- Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру та докторантуру.
- Забезпечення високої якості наукових досліджень і науково-технічних розробок, систематичне накопичення і узагальнення наукових результатів, продукування нових знань та реалізація їх у відповідній дослідженням сфері діяльності, створення умов для реалізації творчих можливостей наукового колективу та соціальний захист його працівників.
- Створення, розвиток та збереження наукової інфраструктури.
- Інформування широкої громадськості про результати своєї діяльності.

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України є провідною науковою установою в системі НАН України з питань поглиблення ринкових реформ національної та регіональної економіки, формування та розвитку продуктивних сил, транспортно-транзитного потенціалу України, розвитку морегосподарського комплексу, стратегії переходу до збалансованого соціально-економічного та економіко-екологічного розвитку південних регіонів України. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

Інститут здійснює:

- розробку проектів програм та стратегій соціально-економічного розвитку різних адміністративно-територіальних одиниць регіону, підприємств та організацій;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогнозних матеріалів, експертизу та пропозиції до проектів законодавчих і нормативних актів;
- проводить наукові експертизи та надає консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності;
- ініціює та організовує форуми, конференції, семінари, круглі столи, робочі зустрічі.

Поставлені перед Інститутом завдання будуть реалізовані за умови збереження та примноження його наукового потенціалу, впровадження нових форм організації наукових досліджень, розширення альтернативних джерел фінансування дослідницьких проектів, активізації співпраці з регіональними та центральними органами влади, розширення напрямів та механізмів міжнародного співробітництва.

I. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ у період 2012-2016 рр. та і півріччі 2017 р.

Національна академія наук України протягом майже 100 років забезпечує високий авторитет української науки на міжнародному та національному рівнях, що засвідчує високу ефективність її функціонування на теренах отримання нових та узагальнення наявних знань. Переваги академічної системи полягають в здатності розвивати потужні наукові школи, забезпечувати високий рівень фундаментальних та прикладних досліджень, здійснювати обґрунтовану та незалежну наукову експертизу, готувати висококваліфіковані наукові кадри.

Під час суспільних трансформацій останніх років цілеспрямована, послідовна науково-організаційна діяльність Інституту дала можливість сформувати потужні наукові напрями, отримати нові знання про систему «природа-людина-суспільство», зберегти свій творчий потенціал та позиції провідної академічної установи економічного профілю на півдні України. В основу вдосконалення та підвищення ефективності діяльності Інституту, в нових соціально-економічних умовах, покладено Концепцію розвитку Національної академії наук України на 2014-2023 рр., та впровадження в установі системи оцінювання ефективності діяльності наукових працівників та наукових підрозділів Інституту.

В умовах розбудови ринкових відносин в країні та підвищення вимог до наукових підрозділів НАН України напрями і тематика наукових досліджень Інституту визначалися з урахуванням Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки", рішень Загальних зборів НАН України, Президії НАН України, Відділення економіки НАН України. Стратегічні напрями діяльності Інституту затверджені Постановою Президії НАН України №60 від 28.02.2011 р.:

- інституційні чинники розвитку ринкового середовища;
- розвиток транспортно-транзитного потенціалу України та механізми його реалізації;
- інституційні механізми екологізації економіки;
- соціально-економічний розвиток південних регіонів України.

Відповідно до цього вченою радою Інституту затверджено напрями досліджень наукових підрозділів Інституту, які відповідають головним напрямам діяльності Інституту (Наказ №22-А від 16.06.2014 р.) та закріплені у відповідних Положеннях про наукові відділи (Протокол №13 від 18.07.2014 р.)

Керуючись вищезазначеним, фундаментальні дослідження та прикладні розробки Інституту у період 2012-2016рр. розвивають і поглиблюють теоретичні та методологічні засади, формують науково-прикладний фундамент стратегії і механізмів переходу до сталого соціально-економічного розвитку України; визначають шляхи подолання структурних диспропорцій у розвитку підприємницького сектору як складової сталого розвитку економіки України; удосконалюють методологію відносин власності в природокористуванні, зокрема рекреаційно-туристичному; визначають інституційні засади розвитку ринку транспортних послуг; формують інструментарій визначення та оцінювання ризиків та загроз екологічнобезпечному розвитку секторів національної економіки; удосконалюють інституційні засади регулювання інвестиційно-інноваційного розвитку південних регіонів України. В значній мірі базою таких досліджень є матеріали Українського Причорномор'я.

Протягом 2012 – 2016 рр. в Інституті проводились дослідження із 15 НДР відомчої тематики та 4 НДР програмно-цільової та конкурсної тематики НАН України, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України, виконано 9 проектів за міжнародними грантами та 25 НДР госпдоговірної тематики. В 2017 році дослідження

проводяться за чотирма фундаментальними НДР, однією прикладною та однією НДР за програмно-цільовою тематикою НАН України.

В 2015 року була проведена атестація наукових співробітників Інституту за новою методикою оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів, в основу якої було покладено результати їх науково-дослідної, видавничої, експертної, консультативної, педагогічної, науково-організаційної роботи. У 2015 р. зв'язку із оптимізацією структурних підрозділів було скорочено науковий сектор у відділі Економічного регулювання природокористування.

Основними завданнями оцінювання було: визначення ефективності діяльності наукових працівників Інституту та їх творчого потенціалу на основі оцінювання індивідуального внеску, встановлення вимог щодо підвищення якості наукових досліджень; забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання наукових працівників за рахунок повноти та достовірності інформації; стимулювання розвитку та професійного зростання співробітників Інституту.

На даний час в Інституті склався висококваліфікований колектив вчених та спеціалістів, здатних успішно вирішувати поставлені перед ним наукові завдання. В Інституті створені відомі в державі наукові школи:

- розвитку ринкових відносин та підприємництва;
- економіки природокористування;
- регіональної економіки;
- теорії сталого розвитку транспортного сектору національної економіки.

Кадрова політика в Інституті здійснюється з орієнтацією на підвищення професійного рівня наукових кадрів, омолодження кадрового складу, його поповнення науковцями вищої кваліфікації для забезпечення високого рівня наукових досліджень.

Проте в наслідок бюджетного недофінансування відбулись зменшення науково-кадрового складу Інституту, так на кінець 2012 року в Інституті працювало 121 працівників, у т.ч. 66 наукових працівників, 20 докторів наук (сумісників - 1), 29 кандидатів наук, то на кінець 2016 року в Інституті працювало 97 працівників, у т.ч. 51 наукових працівників, 21 докторів наук (сумісників - 1), 16 кандидатів наук. Середній вік докторів наук становив 59 років, кандидатів наук - 44 роки, наукових працівників - 45 років, а на кінець 2016 року середній вік докторів наук становив 57 років, кандидатів наук - 44 роки, наукових працівників - 51 років.

Молоді науковці віком до 35 років становлять 22% від кадрового складу наукових працівників.

Наукові здобутки вчених Інституту визначні почесними званнями та преміями для молодих вчених Верховної ради України, стипендіями: Президента України, Національної академії наук України. Серед них:

- у 2012 році д.е.н., проф. Галушкіній Т.П. було присвоєно почесне звання «Заслуженого економіста України»;
- у 2014 році д.е.н., проф. Бутенко А.І. - «Заслуженого діяча науки і техніки України»;
- д.е.н., с.н.с. Лайко О.І. - лауреат Премії Президента України для молодих вчених (2011 рік);
- к.е.н., с.н.с. Єрмакова О.А. - лауреат Премії Верховної Ради України найталановитіших молодих вчених в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок (2016 рік);
- к.е.н., с.н.с. Єрмакова О.А. отримує стипендію Президента України молодим науковцям (2016 рік).

Інститут широко відомий як центр підготовки наукових кадрів не тільки в Україні, а й за кордоном. Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру та аспірантуру за спеціальностями 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності); 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка; 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища, відповідно. Станом на 31.12.2016 р. в аспірантурі Інституту перебувала 29 осіб (в тому числі 14 - з відривом від виробництва), в докторантурі – 3 осіб.

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту» та прийняттям постанови КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 № 1187, відповідно до розпорядження Президії НАН України від 11.04.2016 №221, з метою забезпечення функціонування аспірантури в науковій установі, у 2016 році Інститут отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 - Економіка та 073 – Менеджмент.

Відповідно до постанови Президії НАН України № 301 від 03.11.2004 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. Загалом протягом 2012-2016 рр. докторантами, аспірантами та співробітниками Інституту було захищено 13 докторських та 16 кандидатських дисертацій.

До 2014 р. в Інституті діяла спеціалізована вчена рада Д.41.177.01. З 15 квітня 2014 р. в Інституті працює спеціалізована вчена рада: Д 41.177.01 за спеціальностями: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності); 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища; а з 06 листопада 2014 р. - Д41.177.02 за спеціальностями: 08.00.03 – економіка та управління національним господарством; 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Загалом протягом 2012-2016 рр. у спеціалізованих вчених радах Інституту було захищено 29 докторських та 58 кандидатських дисертацій.

На сьогодні організаційну структуру Інституту складають 6 наукових підрозділів, наукові профілі яких відображають та доповнюють основні напрями наукових досліджень Інституту:

- відділ ринкових механізмів та структур - теоретичні проблеми та розробка науково-практичних рекомендацій щодо розвитку ринкових відносин та формування механізмів регулювання економічних систем;
- відділ розвитку підприємництва - теорія та методологія розвитку підприємництва, підвищення його ефективності в умовах модернізації економіки та його впливу на сталий соціально-економічний розвиток держави та її регіонів;
- відділ ринку транспортних послуг - наукове забезпечення ефективного функціонування ринку транспортних послуг та використання транзитного потенціалу країни;
- відділ міжрегіонального економічного розвитку Українського Причорномор'я - теоретичні та прикладні аспекти підвищення соціально-економічної результативності інвестиційно-інноваційної діяльності в регіонах Українського Причорномор'я та механізмів міжрегіональних та транскордонних взаємозв'язків;
- відділ економічного регулювання природокористування - теоретичні та прикладні засади економіки природокористування щодо сталого розвитку територіальних економіко-екологічних систем;

- відділ економіко-екологічних проблем приморських регіонів - методологія інституційних засад екологізації секторів національної економіки та господарське освоєння природно-ресурсного потенціалу Українського Причорномор'я.

Інститут координує свою діяльність з науково-дослідними установами Відділення економіки НАН України, Південним науковим центром НАН України та МОН України, іншими академічними установами, державними структурами національного рівні, багатьма міністерствами та відомствами України, Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України.

У своїй діяльності Інститут підтримує зв'язки та розвиває співпрацю з центральними та регіональними органами влади у формі підготовки і подання для практичного використання наукових записок, пропозицій та рекомендацій. Провідні науковці Інституту входять до складу ряду профільних комісій, координаційних та дорадчих рад при центральних органах влади та беруть активну участь у роботі координаційних комісій, громадських та дорадчих рад, робочих та експертно-аналітичних груп при органах регіональної влади.

Результати фундаментальних досліджень та прикладні розробки з широкого спектру найгостріших поточних і перспективних економічних питань регіональної політики, промислового та морегосподарського розвитку, транспортного забезпечення, екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів, зокрема у сфері морського та прибережного природокористування представлені у наукових доповідях, доповідних записках, рекомендаціях, які надіслані Верховній Раді України, Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, профільним міністерствам та відомствам і використані ними при підготовці та прийнятті законодавчих і нормативних актів, документів програмного та концептуального характеру.

Реальним внеском Інституту в наукове забезпечення реалізації регіональної екологоорієнтованої соціально-економічної політики є підготовлені та представлені регіональним органам державного управління та місцевого самоврядування програмні, концептуальні, методичні, експертно-аналітичні, прогностичні матеріали. Зокрема Інститут щорічно готує та направляє до регіональних органів влади наукову доповідь про економічні інструменти природокористування до «Екологічного паспорту Одеської області». За період 2012-2016 рр. науковцями Інституту підготовлено та надіслано в органи влади різних рівнів, установи та організації всього 360 документів, зокрема 105 наукових доповідей, 255 доповідних та аналітичних записок, експертних висновків, методичних рекомендацій, з них впроваджено 167 (акти впровадження). Подано пропозицій до законопроектів - 20, до державних програм - 6.

Координація наукової діяльності Інституту проводиться у напрямі тісної взаємодії із профільними міністерствами, комітетами Верховної Ради України. Науковці Інституту працюють в координаційних та експертних радах при МОН і науки України (Міжвідомча координаційна рада з питань морських досліджень МОН та НАН України, спільний Наказ МОН і науки України та НАН України від 18.07.2016р. №843/457), та Президії НАН України - Наукова рада з проблем навколишнього середовища і сталого розвитку (секція «Економічні проблеми сталого розвитку» Постанова Президії НАН України №137 від 07.07.2016р., та сектор науки Національної комісії України у справах ЮНЕСКО (Розпорядження Президії НАН України №480 від 09.07.2013 р.). науково-технічної ради Одеської облдержадміністрації. Інститут здійснює науково-методичне супроводження економіко-екологічної діяльності Дунайського біосферного заповідника (доручення Президента НАН України акад. Патона Б.Є., лист 9п/645-8 від 05.04.2012р.). Для покращення співробітництва

органів влади з науковою та громадською спільнотами, Інститутом подано пропозиції щодо створення Науково-експертної ради з реалізації політики сталого розвитку області при Одеській державній адміністрації та розроблено Положення про її діяльність. Створення Ради сприятиме встановленню постійного представництва відповідних фахівців НАН України у виконавчих органах влади: Облдержадміністрації, Облради народних депутатів, Міськвиконкомі, в управліннях та інших органах виконавчої влади.

В ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів налагоджена співпраця з регіональними органами влади Південного регіону України та органами місцевої влади Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Зокрема, вчені Інституту брали активну участь у розробці стратегій соціально-економічного розвитку та низки регіональних програм. Розробки Інституту затребувані серед органів місцевого самоврядування. Так, у співпраці із органами державної влади, місцевого самоврядування і громадськими організаціями у 2016 -2017 роках проведено низку робочих зустрічей та обговорень щодо формування перспективних планів територій громад Одеської області та оцінки фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад, зроблено прогностичні розрахунки доходів об'єднаних територіальних громад Лиманського району Одещини, проведено більше 40 занять з активом громад з питань стратегування соціально-економічного розвитку.

Інституту плідно працює у напрямку укладання договорів на виконання госпрозрахункових робіт, хоча обсяги їх різко відрізняються по роках: у 2012р. укладено 13 НДР; 2013 – 8; 2014- 2; 2015 - 1; 2016 – 1; 2017 – 2. Всього, станом на 01.06.2017 р. Інститутом виконано 26 робіт госпдоговірної тематики.

Інститут розвиває науковий діалог з зарубіжними партнерами шляхом участі в міжнародних програмах та проектах, зокрема Стратегії ЄС для Дунайського регіону, Спільної операційної програми «Басейн Чорного моря 2014-2020», програмі ЄС «Горизонт 2020», Сьомої рамкової програми ЄС, Територіальне співробітництво країн Східного партнерства Молдова-Україна (ЕaPTC). Нашими партнерами у реалізації проектів є представники наукових та громадських організацій таких країн як Австрія, Болгарія, Греція, Грузія, Молдова, Румунія, Туреччина та ін.

За період 2012-2016 рр. Інститут проводить науково-дослідну та експертну діяльність відповідно до головних напрямів у міжнародних проектах в рамках міжнародних програм:

1. Проект «Local Investment and National Competitiveness» (LINC), 2010-2012 Агентство США з міжнародного розвитку USAID.

2. НДР «Допомога у формуванні національного бачення Україною в рамках підготовки до конференції зі сталого розвитку в Ріо-де-Жанейро в 2012», 03.2012 – 05.2012 рр. за замовленням Програми ООН по захисту навколишнього середовища (UNEP).

3. Проект «Створення чорноморської мережі для сталого розвитку туризму в Болгарії, Румунії, Україні, Молдові Та Грузії» (BS TOURISM NET) 2013-2015 – Чорноморська Програма транскордонного Співробітництва - BS Cross Border Cooperation.

4. Проект Створення наукової мережі щодо запобігання негативним наслідкам землетрусів, зсувів і повеней 2013-2015 - Чорноморська Програма транскордонного Співробітництва - BS Cross Border Cooperation.

5. Проект «Інвентаризація, оцінка та зменшення впливу антропогенних джерел забруднення в Нижньодунайському регіоні України, Румунії та Республіки Молдова» (MIS ETC CODE 995) - Спільна операційна програма транскордонного співробітництва «Румунія-Україна-Республіка Молдова 2007-2013рр.», 2014-2017.

6. Проект «Туристичні шляхи Чорноморського регіону BSB-Tour» - Спільна

операційна програма транскордонного співробітництва «Басейн Чорного моря 2007-2013рр.», 01.2014 - 08.2016.

7. Danube-INCO.NET: Просування досліджень та інновацій в Дунайському регіоні 2014-2017 – Сьома Рамкова Програма ЄС - 7FP.

8. Розвиток транскордонної інноваційної платформи / кластеру для використання Очерету звичайного (*Phragmites Australis*) біомаси в якості джерела сталої енергетики (REED BASE), 09.2016-12.2017 – Сьома Рамкова Програма ЄС - 7FP.

Станом на 01.06.2017 р. йде робота по реалізації 3-х міжнародних проектів, ведеться робота по підготовці проектної документації стосовно створення міжнародного Кластеру ReedBase в галузі інноваційного використання біомаси заростей очерету з екологічно стійким менеджментом між Україною, Німеччиною, Молдовою за участю ІПРЕЕД НАН України (Україна), Інституту Сукнова (Грюнвальд, Німеччина), Асоціацією сталого розвитку (Молдова), а також розпочато роботу за міжнародним проектом «Made in Danube» з метою посилення ролі середніх та малих підприємств в розвитку інноваційної економіки в Дунайському регіоні в рамках програми ЄС INTER REGIO Інститут .

На основі субконтрактингу ведеться співробітництво із партнерами з Молдови (агентство регіонального розвитку «Stability») в рамках проекту "Development of the Ukrainian-Moldavian cross-border production-scientific-educational cluster for processing of winemaking by-products" ("Розвиток Українсько-Молдавського транскордонного виробничо-науково-освітнього кластера з переробки вторинних продуктів виноробства"), що реалізується в рамках грантової програми: EaPTC – Територіальне співробітництво країн Східного партнерства.

В період 2012-2016 рр. для отримання міжнародних грантів підготовлено та подано більше 10 пропозицій проектної документації, зокрема за програмами транскордонного співробітництва («Територіальне співробітництво країн Східного партнерства Молдова-Україна (EaPTC)», ERASMUS+, Басейн Чорного моря 2016-2020 тощо). В 2017 році відпрацьовано проектної документації на отримання 10 міжнародних грантів.

На сьогодні чинними є 13 угод із науковими та освітніми установами, міжнародними організаціями таких країн: Австрія, Болгарія, Греція, Грузія, Молдова, Німеччина, Польща, Румунія, Словаччина, Туреччина.

В рамках співпраці Інституту з Державною вищою технічно-економічною школою ім. Б. Маркевича (ДВТЕШ), м. Ярослав, Польща (договір про співпрацю 2012 року) видана монографія: Потенціал підприємництва в Польше и Украине: механизмы регулирования: монографія / [Б.В.Буркинський, В.Вежбенець, А.І. Бутенко]; под ред. академика д.э.н., проф. Буркинського Б.В., д.и.н., проф. Вежбеньца В.; Государственная Высшая Технико-Экономическая Школа в Ярославле (Институт Экономки и Управления), Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований. – Одесса-Ярослав: Изво 2014.- 263 с.

Продовжувався обмін науково-прикладною інформацією та публікаціями в межах договорів про співробітництво ІПРЕЕД НАН України з Кошицьким технічним університетом (республіка Словаччина), з Варненським економічним університетом (Болгарія) та з Національним інститутом економічних досліджень Академії наук Молдови та Міністерства економіки республіки Молдова (Молдова), Торгово-промисловою та сільськогосподарською палатою (м. Галац, Румунія).

Протягом 2012-2016 років вчені Інституту здійснювали співробітництво із міжнародними організаціями: – Арабським союзом чавуну та сталі, Болгаро-Українською господарською палатою, Центром Соціальних інновацій (Австрія), UNEP (ООН),

Міжнародною фінансово-аналітичною організацією «Edmond de Rothschild Group» (Женева, Швейцарія) та в рамках україно-швейцарського проекту «Органічна сертифікація та розвиток органічного ринку в Україні» з Державним секретаріатом Швейцарії з економічних питань (SECO) було проведення регіональний семінар (школа FIBL).

Основні тематичні напрями міжнародного наукового співробітництва Інституту співпадають з головними напрямками фундаментальних та прикладних досліджень. Важливими формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів, робота в редакційних колегіях іноземних журналів, публікація статей у виданнях установ-партнерів, здійснення наукових досліджень визначеної тематики, підготовка спільних проектів, монографій тощо. Розширюється обмін досвідом ведення наукових досліджень та лекційної роботи між науковцями Інституту та іноземними колегами, зокрема на запрошення Гарвардського університету (США) академік НАН України, д.е.н., проф. Буркинський Б.В. провів низку лекцій (листопад 2014 р.). В тому ж році він виступав з лекціями в Державній вищій технічно-економічній школі ім. Б. Маркевича, м. Ярослав, Польща. Д.е.н., проф. Садченко О.В. веде викладацьку діяльність у Вищій економіко-гуманітарній школі (м. Бельско-Бяла, Польща).

Окремим напрямом міжнародної діяльності є стажування співробітників Інституту в країнах ЄС, зокрема в: Італії, Болгарії, Польщі, Англії.

При Інституті створено Національний Контактний пункт Рамкової програми ЄС «Горизонт 2020» за тематичним напрямом «Малі та середні підприємства» (Наказ МОН України від 02.09.2016р. №1068).

Фахівці Інституту як експерти ПРООН (UNDP) були залучені до процесу розробки Цілей сталого розвитку на 2016-2030рр.(пункти 13 «Боротьба зі змінами клімату та її наслідками» та 14 «Збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку»), а також розроблення Стратегії сталого розвитку України та Плану дій щодо її реалізації.

Широко висвітлювались результати досліджень на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів, що дозволяє інформувати наукову спільноту та громадськість про наукову продукцію Інституту, доводити її конкурентоспроможність, формувати репутацію Інституту у колі науковців та практиків. Інститут щорічно проводить низку конференцій та круглих столів, присвячених актуальним проблемам екологоорієнтованого соціально-економічного розвитку країни та її регіонів. Так, за період 2012-2016 рр. Інститут виступив організатором або співорганізатором 57 конференцій та круглих столів (в тому числі 5 міжнародних форумів). Організація комунікативних заходів здійснювалася переважно за рахунок госпрозрахункових, власних коштів та коштів інвесторів. В рамках реалізації міжнародних проектів співробітники Інституту проводили та приймали участь у 39 робочих зустрічей (воркшопів), круглих столів та семінарів.

Протягом 2012 – 2016 рр. Інститут спрямовував зусилля на популяризацію наукових досягнень у засобах масової інформації. Так, тільки протягом 2016 року науковцями Інституту опубліковано 11 статей та 19 інтерв'ю з актуальних суспільно-політичних та соціально-економічних проблем розвитку держави та її регіонів у друкованих ЗМІ, зокрема 7 – в електронних ЗМІ (Youtube), проведено 12 інтерв'ю у регіональних телепрограмах.

Інститут займає активну позицію в координаційній та науково-організаційній роботі з вищими навчальними закладами, зокрема започаткував та проводить роботу 5-ти науково-учбових комплексів (НУК): «Економічна освіта і наука» спільно з Одеським національним економічним університетом (ОНЕУ, 2004 р.); «Економічна наука і освіта» спільно з

Одеською національною академією харчових технологій (ОНАХТ, 2007 р.); «Інноватика у сучасній економічній освіті та науці» спільно з Одеським національним політехнічним університетом (ОНПУ, 2007 р.); «Екологічна економіка: освіта і наука» спільно з Одеським державним екологічним університетом (ОДЕКУ, 2008 р.); «Прогресивні технології та інструменти економічної науки і освіти» спільно з Національним університетом кораблебудування імені адмірала Макарова (НУК ім. Макарова, м. Миколаїв, 2008 р.). На базі науково-навчального комплексу «Інноватика у сучасній економічній освіті та науці» (ОНПУ) з 2009 року функціонує Спеціальний структурний підрозділ «Віртуальний бізнес-інкубатор «ІННОВАТИКА». А з 2010 року - Відділення цільової підготовки фахівців з підвищеним творчим потенціалом. Наприклад у 2016 році у НУК «Інноватика у сучасній економічній освіті та науці» науковцями Інституту проводились взаєморецензування наукових робіт та виробнича практика студентів 5 курсу (спеціальності «Облік і аудит», «Економіка підприємств»).

Також на базі Інституту діє 8 філій кафедр з економічних дисциплін:

- «Економіка промисловості» спільно з ОНАХТ (2007 р.);
- «Міжнародні економічні відносини» спільно з ОНЕУ (2007 р.);
- «Економіка підприємства і підприємництва» спільно з ОНМУ (2007 р.);
- «Менеджмент і економіка морського транспорту» спільно з ОНМА (2007р.);
- «Економіка природокористування» та «Менеджмент природоохоронної діяльності» спільно з ОДЕКУ (2008 р.);
- «Облік, аналіз і аудит» (2007 р.), «Економіка підприємства» та «Економічні системи та маркетинг» спільно з ОНПУ (2010 р.).

В рамках роботи науково-учбових комплексів та філій кафедр співробітниками Інституту викладаються авторські курси лекцій, проводилась видавнича діяльність – 14 навчальних посібників, та проведено понад 40 спільних наукових заходів (семінари, конференції, круглі столи тощо).

В 2016 році поглиблювалась викладацька діяльність фахівців Інституту в межах НУК «Економічна освіта і наука» (ОНЕУ), розроблялись і проводились курси лекцій та семінарських занять з таких дисциплін: «Economies of Foreign Countries», «International Agribusiness», «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації)», а також керівництво дипломними роботами бакалаврів та магістрів.

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту» у 2016 році Інститут отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 - «Економіка» та 073 - «Менеджмент» (Наказ МОН України від 19.07.2016р. № 856). Інститутом укладено договори про співпрацю з рядом вищих навчальних закладів з метою навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення підготовки докторів філософії в аспірантурі Інституту.

Активну роботу проводить Рада молодих вчених Інституту. Співробітники Інституту входять до складу Президії Ради молодих учених при МОН та до складу Президії Одеської обласної Ради молодих вчених, Ради молодих вчених Держінформнауки України, приймають участь та організують Міжнародні науково-практичні конференції та інші інформаційні заходи.

З ініціативи Ради молодих вчених Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України та на базі Інституту було проведено урочисте розширене засідання, з залученням представників Одеської обласної Ради молодих вчених, Ради молодих вчених Держінформнауки України та представників з інших держав,

присвячене 95-річчю від часу заснування Національної академії наук України. Ведеться активна співпраця з колегами з Ради молодих вчених Національного університету «Львівська політехніка». В рамках роботи в Президії Ради молодих учених при МОН було проведено: аналіз та експертизу проектів законів та постанов, які стосуються наукової, освітньої діяльності та питань співробітництва науки з реальним сектором економіки; підготовку матеріалів для парламентських слухань та участь в парламентських слуханнях парламентських про становище молоді в Україні; роботу по організації та проведенні Літнього форуму молодих вчених SUMMER YOUNG SCIENTISTS FORUM (Одеса: Impact HUB Odessa, 23-24 червня 2016).

Для забезпечення статутної діяльності в оперативному управлінні Інституту є будівля, земельна ділянка, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні цінності. Так в березні 2017 року без залучення бюджетних коштів інвестором завершено будівництво нової 6-ти поверхової адміністративної будівлі ІПРЕЕД НАН України в м. Одеса, відбувся переїзд наукових співробітників та технічного персоналу до нових приміщень, підключення до комунікаційних інфраструктури, Інтернет мереж та телефонізація. В діяльності Інституту в останні роки були суттєві труднощі у питаннях фінансового забезпечення. У 2016 році надходження загального фонду бюджету по відношенню до 2012 р. скоротилися майже на 85%. Окремі позиції витрат Інституту на комунальні послуги, послуги зв'язку, видавнича діяльність з бюджету не фінансуються, а покриваються за рахунок спецфонду. Частка конкурсної та госпдоговірної тематики складала у 2012 р. – 9,2%; 2013 р. – 30,8%; 2014 р. – 15,1%; 2015 р. – 12,2% та у 2016 р. – 17,3% від загальних обсягів фінансування наукових досліджень.

За результатами наукових досліджень Інститутом видаються монографії, підручники, брошури, препринти тощо. Зокрема, за період 2012-2016 рр. науковцями Інституту опубліковано 59 монографій (в т.ч. 1 – закордонна), 10 підручників та навчальних посібників, 6 брошур та препринтів, 16 збірників наукових праць, 8 збірників тез наукових доповідей, понад 785 статей (в т.ч. близько 100 – за кордоном, близько 280 - у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз).

Інститут видає періодичний збірник наукових праць «Економічні інновації», що входять до переліку фахових видань МОН України (свідоцтво: серія КВ №15485-4057ПР від 13.07.2009р.). Не зважаючи на обмеженість бюджетного фінансування видавнича діяльність збірника наукових праць продовжує здійснюватись на безоплатній основі. Щорічно видається чотири випуски наукового журналу «Економіка харчової промисловості» заснованого спільно з Одеською національною академією харчових технологій МОН України (свідоцтво: серія КВ №1434-3315Р від 04.08.2008р.). Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України є також співзасновником серії: «Економіка і менеджмент» Наукового вісника Міжнародного гуманітарного університету (КВ № 20001-9801ПР від 25.06.2013р.), щорічно видається 6 випусків.

На сьогодні збірник наукових праць «Економічні інновації» має бібліометричний профіль в системі Google Scholar з показником h-індексу 10 пунктів. Інформаційними електронними ресурсами, що перебувають у власності установи, є: офіційна веб-сторінка Інституту; веб-сторінка збірника наукових праць «Економічні інновації». У розробці знаходиться веб-сторінка журналу «Економіка. Екологія. Соціум» та репозитарій Інституту.

Станом на 31.12.2016 р. Інститут забезпечений комп'ютерними засобами у кількості 74 од. Обсяг закупівель наукових приладів, обладнання, персональних обчислювальних машин, комплектуючих, витратних матеріалів, програмних продуктів у 2016 р. становить 165,9 тис. грн.

II. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ

1. Перспективні напрями та тематика наукових досліджень.

Зважаючи на сучасні тренди суспільного розвитку, пов'язані із процесами інтегрування України у європейський простір та динамічним реформуванням різних сфер інституційних і соціально-економічних відносин в державі, основними напрямками наукових досліджень Інституту у середньостроковій та стратегічній перспективі повинні стати:

I. За напрямком: Інституційні чинники розвитку ринкового середовища:

- ✓ закономірності розвитку підприємницького сектору України;
- ✓ потенціал підприємництва та структурні пріоритети розвитку підприємницького сектору України;
- ✓ реалізація в Україні цілей Порядку денного зі сталого розвитку на період до 2030 року в сфері розвитку виробничого підприємництва;
- ✓ закономірності розвитку системи технологічного підприємництва в Україні;
- ✓ систематизація зарубіжного досвіду стимулювання розвитку внутрішнього ринку інноваційних товарів;
- ✓ методичні засади та організаційно-економічне забезпечення ефективного використання потенціалу підприємництва для розвитку внутрішнього ринку інноваційних товарів.

Інтеграційні механізми розвитку товарних ринків в Україні:

- ✓ формування ефективних механізмів ринкової інтеграції;
- ✓ інституційне забезпечення реалізації механізмів економічної інтеграції товарних ринків;
- ✓ роль держави в активізації механізмів ринкової інтеграції.

Відтворювальний розвиток стратегічних інтегрованих товарних ринків в Україні:

- ✓ збалансований розвиток агропродовольчих ринків та реалізація їх експортного потенціалу;
- ✓ розвиток і трансформація інтегрованого енергетичного ринку України;
- ✓ національна політика відтворювального розвитку інтегрованих товарних ринків в умовах глобалізації.

II. За напрямом: Розвиток транспортно-транзитного потенціалу України та механізми його реалізації:

- ✓ методологія формування морської транспортної політики та транспортної забезпеченості економіки України;
- ✓ методологія формування ефективного транспортного комплексу України як органічної складової європейської та світової транспортних систем;
- ✓ методологія формування та забезпеченості конкурентоспроможності на світових ринках транспортно-технологічних систем перевалки та перевезення вантажів;
- ✓ наукове супроводження розробки умов та правил зі спрощення організаційних та формальних процедур на шляху вільного просування товарів;
- ✓ наукове обґрунтування шляхів вирішення проблемних питань функціонування та розвитку транспортної системи України в умовах міжнародної інтеграції.

III. За напрямом: Інституційні та економічні механізми екологізації економіки:

Формування відносин власності на природні ресурси:

- ✓ закономірності формування відносин власності на природні рекреаційно-туристичні ресурси;
- ✓ інституційні перетворення економічних відносин власності на природні рекреаційно-туристичні ресурси;

- ✓ організаційно-економічні механізми функціонування рекреаційно-туристичного природокористування приморських регіонів України на основі розвитку форм і прав власності;
- ✓ імперативи розбудови системи адміністративного управління рекреаційно-туристичною сферою на основі розвитку форм і прав власності;
- ✓ концептуальні варіанти законодавчих ініціатив з удосконалення форм та прав власності у рекреаційно-туристичному природокористуванні.

Інклюзивний розвиток природокористування та економіки вражень:

- ✓ методологія формування економіки вражень на основі розбудови економіко-екологічних відносин у природокористуванні;
- ✓ природні ресурси і умови як потенціал інклюзивного розвитку економіки вражень;
- ✓ концептуальні підходи до формування нової парадигми інклюзивного природокористування та економіки вражень;
- ✓ ендогенні та екзогенні чинники інклюзивного розвитку економіки вражень та природокористування;
- ✓ формування відносин власності на природно-ресурсні фактори інклюзивного розвитку економіки вражень;
- ✓ економічний механізм та інституційне забезпечення природокористування у розвитку економіки вражень;
- ✓ розвиток державно-приватного партнерства в сфері природокористування, в тому числі для об'єктів природно-заповідного фонду;
- ✓ економічні та організаційні механізми розвитку дозвільної системи в сфері природокористування;
- ✓ інституційні механізми та інструменти (екоаудит, екоекспертиза, екомоніторинг, стратегічна екологічна оцінка тощо) вдосконалення системи управління природокористуванням;
- ✓ соціально відповідальний екологічний маркетинг.

Екологізація секторів економіки:

- ✓ системне управління природокористування в агропродовольчому секторі;
- ✓ механізми та інструменти екологоорієнтованої діяльності в агропродовольчій сфері;
- ✓ національний рибогосподарський комплекс в умовах інтеграції на європейський ринок (екологічно відповідальний рибний промисел та розвиток аквакультури в штучних водоймах України та механізми відновлення біоресурсів);
- ✓ теоретико-методологічні основи розвитку морегосподарської діяльності та системна методологія моделювання і розвитку морегосподарських систем;
- ✓ теоретичні та методологічні засади управління ризиками розвитку економіко-екологічних систем приморського типу;
- ✓ національні та регіональні інтереси України в басейні Чорного і Азовського морів;
- ✓ управління морським природно-рекреаційним комплексом та підвищення його конкурентоспроможності;
- ✓ екологізація господарської діяльності об'єктів портово-промислового комплексу регіону;
- ✓ оцінка економіко-екологічної ефективності природоперетворювальних проектів в сфері морегосподарської діяльності (берегоукріплення, берегозахист, дампінг ґрунтів днопоглиблення);
- ✓ теорія та методологія використання альтернативної енергетики у процесах екологізації паливно-енергетичного комплексу;

- ✓ інституційне середовище екологізації інноваційно-інвестиційної діяльності на державному та регіональному рівнях.

IV. За напрямом: **Інституціональне забезпечення активізації соціально-економічного розвитку територій (на прикладі регіонів Українського Причорномор'я):**

- ✓ методологічні основи та пропозиції щодо формування сприятливого інституціонального забезпечення активізації соціально-економічного розвитку територій в контексті реформ та інтеграційних процесів;
- ✓ концептуальні та методичні підходи до оцінки впливу формальної та неформальної інституціональних складових на забезпечення конкурентоспроможності економіки регіонів (територій) України на прикладі Українського Причорномор'я;
- ✓ актуалізація та інституціоналізація стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку територій Українського Причорномор'я як основа реалізації національних інтересів в процесі багаторівневої інтеграції та децентралізації;
- ✓ розробка пропозицій та методичного забезпечення для представників територіальних громад по управлінню соціально-економічним розвитком на основі ефективного використання ресурсів та можливостей процесу адміністративно-територіального реформування;
- ✓ стратегування розвитку територій громад, регіонів на засадах сталого розвитку і забезпечення якості життя;
- ✓ узагальнення досвіду країн ЄС щодо інституціонального забезпечення регіональної політики та його адаптація до умов України;
- ✓ актуалізація механізмів та інструментів активізації інвестиційних процесів та інноваційного розвитку в регіонах (на прикладі Українського Причорномор'я);
- ✓ концептуально-методичні підходи до формування рамкових умов провадження інноваційної діяльності регіонів з врахуванням ендогенних, екзогенних факторів та перспектив формування єдиного інноваційного простору з країнами ЄС;
- ✓ вплив людського та соціального капіталу на соціально-економічний розвиток регіонів.

2. Ефективність наукових досліджень.

Ефективність досліджень визначається якістю (науковим рівнем) представлених результатів досліджень, ступенем їх результативності (включаючи обсяги наукової продукції – публікацій та їх ресурсоємність), формами та методами організації досліджень, ступенем творчої активності вчених, зокрема, видавничою діяльністю у наукометричних виданнях, за допомогою яких в значній мірі визначаються рівень та значимість наукових результатів.

На ефективність впровадження результатів досліджень у господарську та управлінську практику впливає ступінь зворотного зв'язку з споживачами наукової продукції. Впровадження результатів досліджень розглядається як пріоритетне завдання у діяльності Інституту та критерій конструктивної націленості, конкурентоспроможності наукових розробок, суспільної вартості наукової продукції працівників.

Завдання:

- Вдосконалення системи оцінки та моніторингу здійснення наукових досліджень.
- Підвищення наукового рівня публікацій співробітників.
- Розширення обсягів впровадження результатів досліджень у практику управління та господарювання, особливо на державному рівні.
- Впровадження нових форм та методів організації досліджень.
- Налагодження взаємозв'язків з споживачами наукової продукції та громадськістю.
- Розширення форм просування наукових досліджень та інновацій (робота в науково-технічних, координаційних, експертних та консультативних радах).

Заходи:

- 1) Проводити оперативний перегляд та актуалізацію тематичних планів науково-дослідних робіт Інституту з урахуванням тенденцій розвитку світової та вітчизняної науки, пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень Інституту, максимального наближення робіт до сучасних трендів суспільного розвитку, соціально-еколого-економічних реалій та потреб практики.
- 2) Здійснювати оцінку й моніторинг виконання наукових досліджень у напрямі відходу від формалізму при дотриманні встановлених процедур, запровадження проміжного звітування про результати виконання науково-дослідних тем й календарних планів робіт, залучення до зовнішнього рецензування заключних звітів за результатами виконаних робіт провідних науковців та фахівців-практиків за профілем досліджень (у тому числі на засадах анонімності). Заслуховувати проміжні звіти керівників тем про хід виконання науково-дослідних робіт на засіданнях Вченої ради Інституту після виконання кожного етапу робіт (не рідше ніж 1 раз на рік).
- 3) Вдосконалювати діючу методику оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів Інституту із врахуванням положень Методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України та попереднього досвіду оцінювання. Результати щорічного оцінювання результатів роботи наукових працівників враховувати при вирішенні питань: щодо призначення на вищу посаду; при преміюванні, встановленні надбавки до заробітної плати працівників; при проведенні атестації та конкурсів на заміщення вакантних посад; при розгляді кандидатур на здобуття стипендій, грантів тощо. Результати щорічного оцінювання роботи наукових підрозділів враховувати при визначенні структури Інституту на наступний період.
- 4) Розширити практику створення цільових робочих груп з працівників різних наукових підрозділів для якісного виконання науково-дослідних робіт та робіт по міжнародним

грантам.

- 5) Забезпечити зростання мотивації працівників Інституту до опублікування матеріалів досліджень у найбільш рейтингових наукових періодичних виданнях через:
 - підвищення питомої ваги публікацій у найбільш рейтингових виданнях та h-індексу працівника у методиці оцінювання результатів роботи;
 - запровадження механізму повного чи часткового відшкодування витрат працівників за публікації у найбільш рейтингових виданнях;
 - запровадження для аспірантів загальноінститутської номінації «Краща наукова публікація року».
- 6) Активізувати роботу із впровадження результатів наукових досліджень, розширювати практику підготовки та подання на розгляд державних органів влади: проектів законодавчо-нормативних актів; концептуальних та прогнозних документів державного та регіонального значення; наукових оцінок стану та перспектив розвитку економічних систем та секторів економіки; наукових доповідей; аналітичних та експертних матеріалів; методичних рекомендацій.
- 7) Запровадити систему стимулювання роботи науковців Інституту з впровадження результатів досліджень через:
 - підвищення ваги показників з впровадження результатів досліджень у методиці оцінювання результатів роботи працівників та диференціацію оцінки у залежності від рівнів впровадження;
 - матеріальне заохочення працівників за впровадження результатів досліджень, започаткування номінації «Впровадження року», розроблення та введення в дію відповідного положення.
- 8) Забезпечити безперервність етапів (видів) наукового процесу. Збільшити кількість робіт прикладного характеру та науково-дослідних проектів, відкритих за результатами завершених робіт відомчої тематики.
- 9) Встановити для керівників наукових підрозділів необхідність щорічного звітування про кількість поданих запитів на проведення науково-дослідних робіт та міжнародних грантів.
- 10) Забезпечити дотримання принципів наукової доброчесності шляхом здійснення перевірки на наявність плагіату основних результатів науково-дослідних тем, зокрема заключних звітів, монографій, наукових доповідей тощо.

3. Міжнародне наукове співробітництво.

Завдання:

- Розширити та активізувати міжнародне наукове співробітництво Інституту, забезпечити повноцінне входження вчених Інституту у світовий та європейський науковий простір.
- Активізувати участь науковців Інституту у міжнародних наукових програмах та дослідницьких проектах.

Заходи:

- 1) Розширити мережу наукових зв'язків інституту з науковими установами сусідніх країн ЄС, країн Балтії, Північної та Західної Європи, з метою спільної підготовки та реалізації проектів в рамках наукових програм ЄС, Вишеградської групи, програм добросусідства, а також програми «ГОРИЗОНТ 2020», «ERASMUS+».
- 2) Однією з ключових позицій стратегії розвитку міжнародного співробітництва має стати націленість на членство у Асоціації регіональних досліджень (RSA) - незалежній, мультидисциплінарній організації, що займається проблематикою розвитку та планування міст і регіонів із погляду економіки, природи та суспільства.
- 3) Розвивати наукове співробітництво із академічними установами країн СНД (зокрема Молдови, Білорусі, Литви), в т.ч. у рамках діяльності Міжнародної асоціації академії наук.
- 4) Продовжити наукове співробітництво з міжнародними установами країн: Австрії, Болгарії, Греції, Грузії, Молдови, Німеччини, Польщі, Румунії, Словаччини, Туреччини.
- 5) Активізувати роботу щодо просування електронного журналу «Економіка. Екологія. Соціум».
- 6) Продовжити роботу щодо викладання курсів лекцій у вищих навчальних закладах та стажування наукових співробітників в зарубіжних країнах.
- 7) Використовувати усі можливості щодо ведення експертної діяльності в міжнародних організаціях, зокрема ПРО ООН, за програмою «ERASMUS+», тощо.
- 8) Створити інформаційне забезпечення розвитку міжнародного співробітництва та сформувати базу даних щодо міжнародних програм наукового співробітництва.
- 9) Активізувати участь молодих вчених у міжнародних програмах академічної мобільності.
- 10) Забезпечити фінансову підтримку участі науковців у міжнародних конференціях, відрядження працівників Інституту в закордонні наукові установи-партнери та прийом іноземних вчених з цих країн в рамках безвалютного еквівалентного обміну за рахунок відповідних бюджетних коштів, позабюджетних та спонсорських коштів, грантів.
- 11) Розвивати зв'язки з науковою діаспорою, в тому числі шляхом започаткування та підтримки спеціальних проектів.
- 12) Проводити активну роботу в межах національного контактного пункту «ГОРИЗОНТ 2020».

4. Кадровий потенціал та структура Інституту

Завдання:

- Збереження та ефективне відтворення кадрового потенціалу Інституту, подолання дії негативних тенденцій відтоку кадрів, створення належних умов для ефективної наукової праці.
- Підвищення професійного рівня наукових кадрів.
- Залучення до наукової роботи здібної молоді, активізація роботи установи з підготовки наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі, розроблення та запровадження нових ефективних форм такої діяльності.
- Оптимізація структури Інституту відповідно до результатів діяльності наукових підрозділів і працівників та наявних фінансових ресурсів забезпечення наукової діяльності.

Заходи:

- 1) Здійснювати кадрову політику, спрямовану на розвиток наукових шкіл, професійне і посадове зростання, забезпечення належних умов та оплати праці науковців Інституту.
- 2) Проводити подальшу роботу із залучення до наукової роботи підготовлених, здібних здобувачів, аспірантів, кращих випускників науково-навчальних комплексів Інституту та вищих навчальних закладів.
- 3) Забезпечити функціонування при Інституті спеціалізованих вчених рад за основними науковими профілями установи;
- 4) З метою більш продуктивної підготовки наукових кадрів та своєчасного захисту дисертацій, посилити вимоги до аспірантів щодо їх регулярної звітності, апробації результатів наукових досліджень та проводити постійний моніторинг з боку їх наукових керівників.
- 5) Вдосконалити методичне та інформаційне забезпечення підготовки докторів філософії за третім (науково-освітнім) рівнем вищої освіти за спеціальностями 051 - Економіка та 073 - Менеджмент.
- 6) Перед проходженням попереднього захисту дисертаційних робіт (докторських та кандидатських) запровадити практику обов'язкового заслуховування їх на засіданнях наукового семінару на предмет наукової та практичної цінності роботи та підготовленості здобувача.
- 7) Стимулювати участь молодих вчених в академічних програмах обміну та стажування, вітчизняних та міжнародних конкурсах та програмах. Зобов'язати усіх без винятку молодих науковців Інституту до підготовки заявок та участі у конкурсних проектах (грантах) для молодих вчених.
- 8) Збалансувати структуру Інституту та кадровий склад наукових підрозділів на основі показників ефективності їх діяльності. У випадку незадовільних показників діяльності окремих наукових підрозділів розглядати питання щодо їх ліквідації/розформування (або приєднання до іншого підрозділу), а у випадку незадовільних показників діяльності окремих наукових працівників – питання щодо їх звільнення та заповнення вакантних посад висококваліфікованими та відповідальними працівниками.
- 9) Забезпечити дотримання офіційних вимог щодо штатної чисельності підрозділів наукової установи, в разі необхідності – реорганізацію структури та чисельності персоналу Інституту для забезпечення належних умов оплати праці в рамках наявних фінансових ресурсів.
- 10) З метою підвищення якості наукових досліджень та економії фінансових ресурсів забезпечити оптимізацію співвідношення чисельності наукового та допоміжного персоналу у загальній чисельності співробітників Інституту.

5. Реалізація статусу Інституту як державної наукової установи.

Статус Інституту як провідної наукової установи в системі НАН України з питань поглиблення ринкових реформ національної та регіональної економіки, формування та розвитку продуктивних сил, транспортно-транзитного потенціалу України, розвитку морського господарського комплексу, стратегії переходу до збалансованого соціально-економічного та економіко-екологічного розвитку південних регіонів України передбачає її провідну роль в організації та координації наукових досліджень даної проблематики, здійсненні наукового аналізу та експертної оцінки розвитку регіонів України, активну участь у формуванні та реалізації державної регіональної політики, широкого висвітлення результатів досліджень.

Завдання:

- Вдосконалювати координації наукових досліджень Інституту з науково-дослідними установами Відділення економіки НАН України, органами центральної та регіональної влади, іншими науковими установами та вищими навчальними закладами.
- Активізувати науково-експертну діяльність в інтересах та на замовлення органів центральної та регіональної влади.
- Налаштувати більш ефективне співробітництво із органами регіональної та місцевої влади, підприємницькими структурами та громадськими організаціями у питаннях виконання прикладних досліджень та практичного впровадження їх результатів.
- Висвітлювати та апробувати результати досліджень на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів та у засобах масової інформації.

Заходи:

- 1) Розвивати співпрацю з іншими установами Відділення економіки НАН України щодо координації тематики досліджень та узгодження тематичних планів, організації комплексних досліджень, спільної підготовки національних доповідей.
- 2) Вдосконалювати координацію діяльності Інституту з органами центральної та регіональної влади у напрямі розширення участі науковців Інституту у роботі координаційних комісій, робочих та експертно-аналітичних груп та налагодження тісної взаємодії із профільними міністерствами, комітетами Верховної Ради України. Активізувати співпрацю з регіональними та місцевими органами влади інших областей України.
- 3) Розширити практику підготовки та подання документів концептуального та прогностичного характеру, експертних висновків до проєктів законів і нормативних актів, наукових доповідей, методичних рекомендацій та їх впровадження в практичну діяльність центральних органів влади.
- 4) Розширити мережу контактів та активізувати роботу з розвитку співпраці з органами регіональної влади, місцевого самоврядування, бізнесовими структурами та громадськими організаціями з підготовки проєктів національного, регіонального та місцевого рівнів, фінансового забезпечення їх реалізації та практичного впровадження їх результатів
- 5) Забезпечити широку участь науковців Інституту у важливих міжнародних та вітчизняних конференціях за рахунок коштів спецфонду, спонсорських та грантових коштів, власних надходжень для апробації результатів досліджень Інституту та розширення мережі співпраці.
- 6) Розширити практику проведення з участю представників органів влади, підприємницьких структур та громадських організацій конференцій та круглих столів з обговорення актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку.
- 7) Активізувати роботу з пропаганди наукових досягнень та висвітлення науково-дослідної діяльності Інституту в засобах масової інформації. Забезпечити участь провідних науковців

працівників Інституту у теле- та радіопередачах на центральних та регіональних каналах, виступи у засобах масової інформації з профільних актуальних проблем.

- 8) Збільшити обсяги публікації статей, матеріалів та інтерв'ю з актуальних суспільно-політичних та соціально-економічних проблем розвитку держави та її регіонів у друкованих та електронних ЗМІ

6. Взаємодія з вищими навчальними закладами та установами МОН України.

Завдання:

- Вдосконалювати науково-організаційну роботу науково-учбових комплексів, створених в Інституті спільно з вищими навчальними закладами.
- Розширити наукову співпрацю з вищими навчальними закладами.
- Підвищувати ефективність роботи та розширити існуючої мережі спільних з вищими навчальними закладами навчально-наукові структури.
- Розвивати співробітництво у забезпеченні підготовки докторів філософії.
- Широко залучити науковців установи до викладацької діяльності в освітній галузі, підготовки сучасних підручників і посібників для вищих навчальних закладів.

Заходи:

- 1) Забезпечити підготовку тематичних планів робіт в рамках науково-навчальних комплексів «Прогресивні технології та інструменти економічної науки і освіти» (НУК ім. адм. Макарова), «Економічна освіта і наука» (ОНЕУ), «Економічна наука і освіта» (ОНАХТ), «Екологічна економіка: освіта і наука» (ОДЕКУ), «Інноватика у сучасній економічній освіті та науці» (ОНПУ) з питань: підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу, захисту на спеціалізованих радах учасників комплексу дисертацій фахівцями із установ-партнерів; спільного проведення науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки; спільної підготовки та публікації наукових видань та збірників наукових праць, роботи з отриманням міжнародних грантів.
- 2) Організувати виконання за участю установ комплексу спільне дослідження з питань оцінки результатів адміністративно-фінансової децентралізації та формування об'єднаних територіальних громад, розробки рекомендацій щодо підвищення їх ефективності (на прикладі Одеської, Миколаївської, Херсонської областей);
- 3) Забезпечити обмін навчально-методичними матеріалами з підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти між установами комплексу;
- 4) Опрацювати можливість спільної підготовки підручників чи навчальних посібників та публікації їх видавництвах з високою репутацією;
- 5) Забезпечити організацію спільного методичного семінару з питань навчально-методичного та інформаційного забезпечення підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти з метою обміну досвідом та використання кращих практик підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.
- 6) Розширити практику пільгової оплати для молодих вчених за публікації у періодичних виданнях установ комплексу;
- 7) Провести аналіз діяльності спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр, вдосконалити їх роботу та оптимізувати кількість. Активізувати участь науковців і фахівців академічних інститутів у науково-педагогічному процесі у ВНЗ і участь науково-педагогічних працівників у дослідженнях, що проводяться Інститутом.
- 8) Забезпечувати широке залучення вчених Інституту до проведення літніх шкіл школярів та студентів, роботи у складі журі під час проходження конкурсів і олімпіад.

7. Видавнича діяльність.

Завдання:

- Широко та оперативно представляти результати досліджень науковців Інституту у сучасній доступній світовій науковій спільноті формі.
- Забезпечити входження періодичних наукових видань Інституту до широкого кола міжнародних наукометричних баз, та підвищення рейтингів наукових видань.
- Сприяти публікуванню наукових праць у міжнародних рейтингових виданнях.
- Підтримувати активне використання іноземних мов у процесі підготовки наукових публікацій.
- Забезпечити стимулювання вчених до зарубіжних публікацій.

Заходи:

- 1) Збільшити кількість англомовних публікацій у періодичних наукових виданнях Інституту та підвищити вимоги до наукового рівня публікацій відповідно до кращих зарубіжних зразків.
- 2) Створити репозитарій наукових текстів Інституту.
- 3) Здійснити підготовку та забезпечити входження періодичних наукових видань Інституту до таких міжнародних наукометричних баз даних, як: EBSCOhost, США; Ulrich's Periodicals Directory, Німеччина, Велика Британія, США та інших реферальних баз (а в перспективі – і до Scopus або Web of Science).
- 4) Продовжити практику підготовки монографій за результатами виконання науково-дослідних робіт фундаментальної тематики.
- 5) Розвивати практику підготовки спільних із зарубіжними установами – партнерами англомовних колективних монографій та видання їх за кордоном.
- 6) Створити електронне фахове періодичне видання наукових робіт Інституту.
- 7) Забезпечити надання організаційної та фінансової підтримки у здійсненні зарубіжних публікацій вчених з повним або частковим покриттям витрат на публікацію у міжнародних рейтингових виданнях.

8. Матеріально-технічне, фінансове та інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Завдання:

- Забезпечити ефективне використання майна, його ремонту та модернізації, сталого енерго- та ресурсозабезпечення установи.
- Диверсифікувати джерела фінансування наукових досліджень, залучення додаткових коштів до спеціального фонду бюджету за рахунок конкурсної, госпдоговірної тематики та виконання міжнародних грантів, коштів міжнародних наукових програм.
- Вирішити проблему поліпшення інформаційного забезпечення наукових досліджень.

Заходи:

- 1) Домогтися збільшення частки надходжень до спеціального фонду бюджету у загальних надходженнях установи.
- 2) Забезпечити належне утримання будівлі та приміщень, стале енерго- та ресурсозабезпечення установи за рахунок коштів спеціального фонду бюджету та коштів НАН України.
- 3) Активізувати роботу наукового колективу Інституту щодо розширення госпдоговірної тематики та надання науково-експертних послуг на замовлення центральних та регіональних органів влади, місцевого самоврядування та бізнесових структур.
- 4) Забезпечити системну підготовку кожним науковим підрозділом заявок на виконання проектів в рамках конкурсних та грантових програм з національних і зарубіжних джерел фінансування.
- 5) Збільшити надходження від надання приміщень Інституту в оренду та надання наукових послуг.
- 6) Продовжувати модернізацію комп'ютерного парку Інституту сучасними ПЕОМ, придбання ліцензованого програмного забезпечення MS Windows, MS Office, спеціалізованого дослідницького програмного забезпечення та його впровадження.
- 7) Підтримувати постійний доступ до міжнародних баз наукової інформації та електронних науково-інформаційних продуктів із використанням можливостей загальноакадемічного мережевого доступу до таких ресурсів.
- 8) Здійснити оновлення матеріально-технічної бази бібліотеки, забезпечити придбання відповідної комп'ютерної техніки бібліотечного програмного забезпечення, збільшити кошти на закупівлю вітчизняної і зарубіжної наукової літератури та періодики.
- 9) Продовжити роботу з інвестором щодо виконання ним зобов'язань по облаштуванню типографії Інституту та електронного обладнання Залу вченої ради.